

مهدی توحیدی | درحالی که تنها چند ماه از آغاز سال تحصیلی گذشته، یک‌بار دیگر موجی از تعطیلات پی‌درپی مدارس و البته این بار با ترکیبی از آلودگی شدید هوا و شیوع گسترده آنفلوآنزا روند آموزش را مختل کرده است.

هرچند وزارت بهداشت بر ضرورت تعطیلی و بهره‌مندی از آموزش مجازی برای حفظ سلامت دانش آموزان تأکید می‌کند، اما واقعیت میدانی نشان می‌دهد زیرساخت آموزش مجازی ضعیف و «شاد» همچنان گند است، دانش آموزان می‌گویند فایل‌ها بالا نمی‌آید و معلم‌ها معتقدند ابزار کافی برای برگزاری کلاس‌های مؤثر در اختیار ندارند و ناچارند درس را نصفه‌نیمه‌ها کنند.

به گفته سخنگوی وزارت آموزش و پرورش، با وجود انجام به‌روزرسانی‌های متعدد، این برنامه هنوز با شرایط مطلوب و استانداردهای مورد انتظار فاصله دارد و نتوانسته پاسخگوی کامل نیازهای آموزشی دانش آموزان و معلمان باشد.

برخی از معلمان می‌گویند در زمان برگزاری کلاس‌های مجازی، دانش آموزان نیم‌ساعت ابتدایی را صرف ورود به کلاس می‌کنند و پیام‌های آموزشی هم با تأخیر ارسال می‌شود، به‌طوری‌که عملاً نیمی از زمان کلاس هدر می‌رود. علاوه بر این، ارسال فایل‌های آموزشی مانند عکس و فیلم نیز با مشکلاتی جدی مواجه است. یعنی بارگذاری تصاویر با اختلال همراه است و پیام‌های «ارسال نشد» به‌طور مکرر ظاهر می‌شوند و دانش آموزان و معلم‌ها را کلافه می‌کنند و در عین حال این موضوع روند آموزش را نیز مختل کرده است.

بیشتر دانش آموزان با اینترنت ضعیف به کلاس‌ها متصل می‌شوند و این مسئله سبب شده آموزش مجازی عملاً بی‌فایده باشد و تنها منجر به اتلاف وقت معلم و دانش آموز شود.

شاید به دلیل همین مشکلات است که آموزش و پرورش با تعطیلی مدارس مخالفت می‌کند و بر حضوری بودن کلاس‌ها اصرار دارد؛ اصراری که در تضاد کامل با شرایط بحرانی روزهای اخیر و نگرانی خانواده‌ها قرار گرفته و این پرسش اصلی را برپرنگ‌تر می‌کند که وقتی نه هوای سالم برای آموزش وجود دارد و نه زیرساخت استاندارد برای آموزش مجازی، تکلیف دانش آموزان چیست؟

■ مخالفت آموزش و پرورش با تعطیلی مدارس

فرهادی، سخنگوی آموزش و پرورش از مخالفت این وزارتخانه با تعطیلی مدارس می‌گوید؛ اما در عین حال معتقد است همه چیز را نمی‌توان در مدرسه خلاصه کرد؛ وقتی مدارس را تعطیل می‌کنیم، ولی بازار باز است نمی‌توان گفت تنها عامل ایجاد آلودگی و شیوع آنفلوآنزا حضور دانش آموزان در مدرسه است؛ شاید یکی از عوامل باشد، اما تنها دلیل نیست. وی با تأکید بر اینکه کاهش زمان آموزش حضوری آسیب‌های زیادی بر روند یادگیری دانش آموزان دارد که جبران آن برای معلم، دانش آموزان و اولیا سخت خواهد بود، ادامه می‌دهد: فاصله میان آموزش در فضای مجازی و آموزش حضوری در کلاس قابل بر کردن نیست. از سوی دیگر حسن عباس‌نژاد، مدیرکل حفاظت محیط‌زیست استان تهران نیز با تأکید براینکه در هیچ کجای دنیا به‌خاطر آلودگی هوا مدارس را تعطیل نمی‌کنند، می‌گوید: در کشور هیچ استاندارد جهانی مشخصی برای تعطیلی مدارس، دانشگاه‌ها و ادارات در زمان آلودگی هوا و بحران‌ها وجود ندارد.

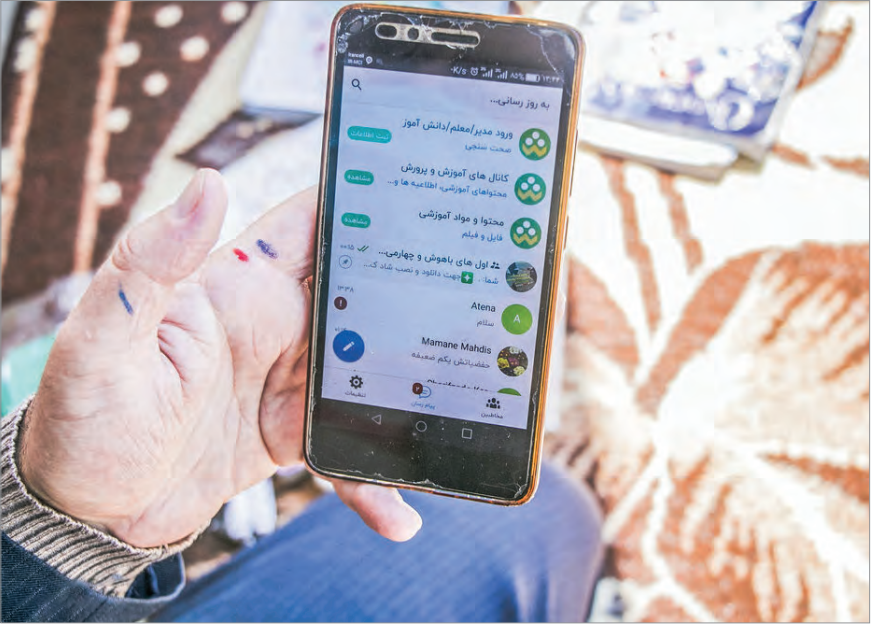
عبدالوحد فیاضی، عضو کمیسیون آموزش مجلس با انتقاد از ضعف زیرساخت‌های آموزش مجازی و ناهماهنگی دستگاه‌های مسئول در مدیریت تعطیلی مدارس بیان می‌کند: شاد در زمان کرونا عملکرد بدی نداشت، اما اکنون ظرفیت کافی برای شرایط بحرانی فراهم نشده‌است. اگر سکوی داخلی نتواند پاسخگو باشد، ناگزیر باید از سکوهای خارجی به‌صورت موقت استفاده کرد. آموزش را نمی‌توان تعطیل کرد؛ در روز تعطیلی مدارس نیز آموزش باید ادامه داشته باشد.

■ اختلال در مأموریت آموزشی مدارس

یک کارشناس آموزشی در این زمینه اظهار می‌کند: وزارت

انتقادها از ناکارآمدی آموزش مجازی در تعطیلات مدارس ادامه دارد

کلافگی در «شاد»



آموزش و پرورش خود را مسئول تربیت و رشد دانش آموزان می‌داند و کاملاً واقف است تعطیلی مدارس می‌تواند مأموریت تربیتی و آموزشی این نهاد را با مشکل مواجه کند و موجب آسیب جدی بر روند یادگیری شود. وزارت بهداشت نیز به‌عنوان متولی اصلی سلامت جامعه موظف است در هر شرایطی که تهدیدی برای سلامت عمومی به‌ویژه سلامت دانش آموزان بروز می‌کند، درخواست اتخاذ تدابیر لازم را مطرح کند. حجت‌الله بنیادی با بیان اینکه مسئله تعطیلی مدارس، موضوع تازه‌ای نیست به‌خبرنگار مامی‌گوید: نظام آموزشی کشور در سال‌های اخیر بارها با شرایط بحرانی گوناگون از کرونا گرفته تا سرما، برف و آلودگی هوا مواجه شده و این چرخه دست‌کم یک دهه است که تکرار می‌شود؛ بنابراین آموزش و پرورش می‌بایست در این سال‌ها برای مدیریت این وضعیت، راهکاری کارآمد و برنامه‌ریزی بلندمدت‌تری تدوین می‌کرد.

وی با اشاره به اینکه نخستین تلاش‌های وزارت آموزش و پرورش برای ایجاد زیرساخت آموزش غیرحضوری به‌دوره مدیریت سیدمحمد بطحایی برمی‌گردد که بیشتر حالت آزمایشی داشت، یادآور می‌شود: در آن زمان، استفاده از برخی شبکه‌های اجتماعی داخلی همچون روبیکا، به‌عنوان بستری برای ارتباطات اداری و حتی انتخابات صندوق ذخیره فرهنگیان آغاز شد؛ اما این اقدامات، هرگز به یک طرح جامع آموزشی منسجم منتهی‌نشد.

■ شاد؛ اقدامی شتاب‌زده که فاقد پیش‌بینی‌های ضروری بود

بنیادی می‌افزاید: شبکه «شاد» نیز در چنین شرایطی و به‌صورت ناگهانی و بدون طراحی دقیق، مشخص شدن سازوکار مالی و فنی و تعیین متولی رسمی راه‌اندازی شد؛ اقدامی که شتاب‌زده و بدون پیش‌بینی‌های ضروری برای مقیاس ملی بوده است.

این درحالی است که هر سامانه‌ای که قرار است در ایجاد ملی به ارائه خدمات آموزشی بپردازد، باید بر پایه سندی جامع و دقیق طراحی شود؛ این سند قرار بود حاصل کار مشترک متخصصان آموزشی و تیم‌های فنی باشد، اما چنین فرایندی برای شاد طی نشد و نبود همین طراحی اصولی موجب شد این شبکه از همان ابتدا با ضعف‌های جدی وارد عرصه آموزش شود.

وی با اشاره به پیامدهای نبود طراحی دقیق برای آموزش در فضای مجازی و شبکه‌شاد تأکید می‌کند: این سامانه عملاً

آموزش مجازی باید ابزاری برای تقویت توانمندی‌های معلم باشد، نه صرفاً تکرار آموزش حضوری در فضای مجازی، اما متأسفانه در کشور ما این رویکرد اجرایی نشده است. وی با انتقاد از اینکه بخشی از مهارت‌های عملی و اجتماعی که دانش آموزان به‌ویژه در دوره ابتدایی باید در فضای مدرسه کسب کنند، از طریق آموزش مجازی منتقل نمی‌شود، می‌افزاید: نبود نظارت کافی والدین و کمبود آمادگی معلمان موجب شده اثر آموزش مجازی به مراتب کمتر از آموزش حضوری باشد؛ حال آنکه آموزش مجازی بدون چارچوب دقیق و بدون توانمندسازی معلمان و والدین، نه‌تنها کیفیت آموزش را کاهش می‌دهد بلکه می‌تواند بر عملکرد تحصیلی دانش آموزان نیز تأثیر منفی داشته باشد.

این استاد دانشگاه با بیان اینکه کاهش نمرات دانش آموزان در آزمون‌های ملی و بین‌المللی، همچون تیمز و پرلز و امتحانات نهایی تا حدی ناشی از ضعف‌های موجود در آموزش مجازی است، می‌گوید: معلمان نقش کلیدی در کیفیت آموزش مجازی دارند و بدون توانمندسازی آنان، هیچ سامانه آموزشی نمی‌تواند مؤثر باشد.

■ نبود امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مناسب

سرپرست پیشین مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و امور اداری وزارت آموزش و پرورش معتقد است معلمانی که مجبورند با استفاده از لپ‌تاپ و اینترنت شخصی خود، کلاس‌های مجازی را برگزار کنند عملاً درگیر «ایثار فردی» شده‌اند و این وضعیت منطقی نیست. وزارت آموزش و پرورش وظیفه دارد امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مناسب را در اختیار معلمان قرار دهد و در کنار آن، آموزش‌های تخصصی را برای ارائه‌حتواهای باکیفیت مجازی فراهم کند.

در بسیاری از کشورهای پیشرفته، پیش از آغاز سال تحصیلی اطلاعات دقیقی از وضعیت دسترسی دانش آموزان و معلمان به تجهیزات و اینترنت جمع‌آوری و کمپوها پیش از آغاز آموزش، جبران می‌شود، اما در کشور ما نه معلمان و نه دانش آموزان به‌شکل کامل از پشتیبانی سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برخوردار نیستند.

این کارشناس و پژوهشگر آموزش و پرورش همچنین با اشاره به اینکه آموزش معلمان برای تولید محتوای مجازی و استفاده از روش‌های نوین کافی نبوده، تأکید می‌کند: آموزش مجازی نباید تنها به سخنرانی معلم محدود شود؛ بلکه معلمان باید توانایی تولید محتوای آموزشی تعاملی و مؤثر را داشته باشند تا فاصله میان آموزش حضوری و مجازی کاهش پیدا کند.

بنیادی درخصوص بهره‌گیری از سکوهای خارجی در آموزش مجازی می‌گوید: هرچند استفاده از سکوهای خارجی همچون تلگرام، واتساپ و اسکای‌روم می‌تواند در کوتاه‌مدت نیازهای آموزشی را برطرف کند، اما باید با دقت و رعایت استانداردهای امنیتی و اخلاقی صورت گیرد.

بسیاری از زیرساخت‌ها و نرم‌افزارهای مورد استفاده در آموزش مجازی، تولیدسایر کشورهاست و گریز از استفاده از آن‌ها در شرایط فعلی، عملی نیست. ضمن آنکه برخی مدارس غیردولتی، پیش از این نیز برای برگزاری کلاس‌های برخط از پلتفرم‌های خارجی بهره برده‌اند و این تجربه می‌تواند برای آموزش دولتی نیز الهام‌بخش باشد.

درعین حال، تهدیدات امنیتی و اخلاقی باید جدی گرفته شود و هیچ‌گاه نباید صورت مسئله را پاک کرد. استفاده از شبکه شاد نیز با مشکلات امنیتی و اخلاقی مواجه بوده و پیام‌های هکری بارها به آن ارسال شده است؛ با این حال برای بهره‌گیری مؤثر از سکوهای خارجی، به مشارکت متخصصان خبره با نگاه منطقی نیاز داریم تا ضمن بهره‌مندی از ظرفیت‌های موجود، از تهدیدات احتمالی نیز تأکید می‌کنند: آموزش و پرورش نباید همیشه

چرخ را از نو اختراع کند، بلکه می‌تواند از ظرفیت‌های موجود داخلی و بین‌المللی بهره برده و با دانشگاه‌ها و مؤسسه‌هایی که در زمینه آموزش مجازی تجربه و ظرفیت دارند برای توسعه آموزش مجازی دانش آموزان همکاری کند؛ بدون اینکه نیاز باشد زمان و منابع زیادی صرف تولید بسترهای جدید شود.

متفاوتی دارند، می‌افزاید: در ایران نیز تصمیم براساس شاخص‌های علمی و عملیاتی و با همکاری ستاد بحران استان‌ها گرفته می‌شود تا هم سلامت دانش آموزان تأمین شود و هم روند آموزشی دچار اختلال طولانی مدت نشود.

رئیس مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت با بیان اینکه وزارت بهداشت برای این تصمیم‌ها پافشاری می‌کند، می‌گوید: هدف این وزارتخانه جلوگیری از فشار بی‌رویه بر نظام سلامت است؛ تعطیلی طولانی مدت مدارس تجربه تلخی در دوران کرونا بود، اما تعطیلی کوتاه‌مدت و هدفمند، ابزار مؤثری برای کنترل شیوع بیماری است و آموزش و پرورش نیز در این زمینه همکاری لازم را دارد.



گزارش خبری

مصوبه جنجالی مهریه به تصویب رسید

آیا حقوق زنان ضایع می‌شود؟

محدثه رضایی | نمایندگان مجلس شورای اسلامی در نشست دیروز خود با پیشنهاد علی آذری، نماینده قوچان و فاروج درخصوص تعیین ۱۴ سکه به‌عنوان سقف کیفری مهریه موافقت کردند؛ پیشنهادی که در ابتدا با مخالفت برخی از نمایندگان و برداشت‌های اشتباه در میان افکار عمومی مواجه شد؛ به‌طوری‌که سمیه‌راشتی، نماینده مردم تهران همان ابتدا در واکنش به تصویب این طرح و پیشنهاد نقدعلی، عضو کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس گفت: اگر بنا دارید نهاد خانواده راله کنید، سقف ۱۴ سکه و عندالاستطاعه را برای مهریه تعیین کنید. آقای نقدعلی شما برای پسری که می‌خواهد ازدواج کند عقلا نیت قائل هستید؟ آیا او نمی‌داند چه امضای کند؟

مهرداد بانوچ لاهوتی، عضو کمیسیون برنامه‌و بودجه در این نشست به پیامک‌هایی اشاره کرد که پس از تصویب این طرح برای وی و نمایندگان ارسال شده است.

لاهوئی برای رفع شبهه از آنچه تصویب شده بود، گفت: «پیامک‌های متعددی از سوی مردم، به‌خصوص خانم‌ها برای نمایندگان ارسال شده که نشان می‌دهد جامعه دچار سوبرداشت شده است. باید به روشنی بیان کنیم: توافقات قبلی کاملاً معتبر است.

آنچه تصویب شد، در افکار عمومی این‌گونه برداشت شده که مهریه صرفاً به ۱۴ سکه محدود شده؛ در حالی که واقعیت غیر از این است؛ اگر زوجین بر ۲۰۰،۰۰۰ یا حتی ۳۰۰ سکه توافق کرده باشند، آن توافق همچنان به قوت خود باقی است». لاهوتی توضیح داد: «معنای مصوبه فعلی این است که اگر زوج، ۱۴ سکه را به‌همسر خود پرداخت کند، دیگر بابت پرداخت نکردن باقی مهریه زندانی نمی‌شود؛ اما سایر تعهدات همچنان قابل مطالبه است. اگر فرد توان مالی داشته باشد، زوجه می‌تواند از طریق مراجع قضایی باقی مطالبات خود را پیگیری و وصول کند. هدف قانون‌گذار در اینجا این بوده افرادی که شرایط مالی مناسبی ندارند - و- ه‌طور که به پیشنهاددهنده اشاره کرده، یکی از علل افزایش جمعیت زندانیان ما همین مسئله است - به‌خاطر ناتوانی مالی راهی زندان نشوند. بیش از ۲۲۵ هزار زندانی در کشور داریم، زندانی کردن چنین فردی نه به نفع جامعه است، نه به نفع خانواده و نه به نفع همسر او».

■ پیگیری بیش از ۱۴ سکه همچنان حقوقی باقی می‌ماند

محمدتقی نقدعلی، عضو کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس در تشریح مصوبه‌ای که نمایندگان به آن رأی دادند به‌خبرنگار مامی‌گوید: براساس مصوبه جدید، حمایت کیفری در پرونده‌های مهریه تا سقف ۱۴ سکه اعمال خواهد شد و در صورت تأیید شورای نگهبان، این حکم قابلیت اجرا پیدا می‌کند. به گفته وی، پیگیری مهریه به‌تاعد ۱۴ سکه ماهیت کیفری خواهد داشت اما مطالبه بیش از این مقدار همچنان در چارچوب مقررات حقوقی گذشته بررسی می‌شود. نماینده مردم خمینی شهر با اشاره به تغییر رویکرد در نحوه اجرای محکومیت‌ها اظهار می‌کند: در این طرح، تعریف زندان توسعه پیدا کرده و شامل پابند الکترونیکی نیز می‌شود. بر این اساس، اگر شخصی محسّر نباشد و با وجود توان مالی از پرداخت مهریه یا اقساط آن خودداری کند، به‌جای زندان از پابند الکترونیکی برای اوا استفاده می‌شود. جزئیات و شرایط استفاده از پابند الکترونیکی در آیین‌نامه اجرایی مشخص خواهد شد.

وی تأکید می‌کند: این اصلاحات منجر به کاهش ابزارهای اجرایی مهریه نشده است. زندان رفتن مرد هیچ نفعی برای زن ایجاد نمی‌کند. آزادی مرد و امکان اشتغال او است که پرداخت مهریه را ممکن می‌سازد. این نماینده همچنین می‌افزاید: در این طرح تصریح شده اگر مرد از زمان طرح دادخواست یا اجرای مهریه، اموال خود را به‌منظور فرار از دین منتقل کند، این اقدام جرم محسوب می‌شود و قابل پیگیری کیفری است.

نقدعلی نیز می‌گوید: این طرح صرفاً درباره مهریه نیست؛ بلکه به‌طور کلی ناظر بر نحوه اجرای تمام محکومیت‌های مالی است؛ از جمله دیه، خسارت‌های عمدی و غیرعمدی، نقظه و مهریه که مهریه فقط یکی از مصادیق جزئی در میان این مجموعه محسوب می‌شود.

■ زندان محل بدهکار واقعی نیست

پس از نوسان‌های شدید اقتصادی و تورم در دهه ۹۰، کارکرد مهریه کاملاً تغییر کرد و از تعهدی اخلاقی به یک بدهی سنگین و غیرقابل پرداخت تبدیل شد. به همین دلیل قانون‌گذار با تصویب قانون حمایت خانواده در ۱۳۹۱ برای نخستین‌بار «سقف ۱۱۰ سکه» را به‌عنوان مبنای اعمال ضمانت کیفری مهریه تعیین کرد و به این ترتیب، کوشید به‌گونه‌ای پیامدهای حاصل از نوسان‌های ایجادشده را مدیریت کند. در آن زمان، قوه قضائیه به ریاست صادق‌املی لاریجانی اجرای این سقف راه‌ای برای کاهش زندان‌های مهریه دانسته و اعلام کرده بود زندان نباید ابزار وصول مطالبات باشد.

در سال‌های بعد نیز موضع رسمی دستگاه قضا بارها بر «حبس‌زدایی» تأکید داشت؛ شهید رئیسی نیز به‌صراحت اعلام کرده بود زندانی کردن بدهکاران غیرعمد باید به حداقل برسد و ابزارهای جایگزین مانند شناسایی اموال، تقسیط و نظارت‌های غیرسلب آزادی تقویت شود.

رئیس کنونی قوه قضائیه نیز بارها تأکید کرده «زندان محل بدهکار واقعی نیست» و باید میان فرد ناتوان و فرد دمنفع تفاوت قائل شد. عثمان سالاری در گفت‌وگو با قدس کاهش جمعیت کیفری زندان‌ها را بزرگ‌ترین مزیت این طرح برای نظام قضایی می‌داند و تصریح می‌کند: هزینه نگهداری یک زندانی به مراتب بیشتر از نظارت الکترونیکی است. ضمن اینکه با اجتناب از حبس، فرد می‌تواند به شغل خود ادامه دهد و احتمال پیدا کردن راهی برای پرداخت بدهی افزایش می‌یابد، همچنین از گسستگی خانواده و انگ زندان دور می‌ماند.

عضو کمیسیون قضایی معتقد است این موضوع نشان می‌دهد مجلس به دنبال حفظ تعادل میان حقوق زنان و جلوگیری از سوءاستفاده‌های احتمالی است.

این اصلاحات اگر با دقت و شفافیت اجرا شود، می‌تواند هم به حفظ حقوق زنان کمک کرده و هم از فروپاشی خانواده‌ها و افزایش زندانیان مهریه جلوگیری کند.

سالاری اطمینان می‌دهد: تصویب این طرح، حقوق زنان را تضییع نمی‌کند ضمن آنکه هیچ سقف یا محدودیتی برای تعیین مهریه در نظر گرفته نشده است و زنان همچنان می‌توانند اموال منقول و غیرمنقول همسر خود را برای وصول مهریه معرفی و توقیف کنند.